

20 ÅR

tillsammans

För 20 år sedan gick Cypern, Estland, Lettland,
Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien,
Tjeckien och Ungern med i EU

För 20 år sedan gick Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern med i EU

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för kommunikation
1049 Bryssel
BELGIEN

PDF ISBN 978-92-68-14748-1 doi:10.2775/647186 NA-09-24-244-SV-N

Europeiska kommissionen är inte ansvarig för eventuella följder av vidareutnyttjandet av denna publikation.

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024

© Europeiska unionen, 2024

Kommissionens regler för vidareutnyttjande förklaras i kommissionens beslut 2011/833/EU av den 12 december 2011 om vidareutnyttjande av kommissionens handlingar (EUT L 330, 14.12.2011, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Om inte annat anges får detta dokument vidareutnyttjas enligt villkoren i licensen Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Detta innebär att vidareutnyttjande är tillåtet förutsatt att källa anges på lämpligt sätt liksom eventuella förändringar.

Tillstånd för användning eller mångfaldigande av delar som inte ägs av Europeiska unionen kan behöva sökas direkt från respektive upphovsrättsinnehavare.

FOTON

Alla bilder © Europeiska unionen, om inte annat anges.

Innehåll

Fler möjligheter för människor och bättre livskvalitet	4
Skapa tillväxt, jobb och välstånd	6
Göra den europeiska industrin och viktiga sektorer mer konkurrenskraftiga	8
Investeringar i vår union	10
Framsteg inom innovation och forskning	12
Solidaritet	13
Stärka EU:s roll i världen	15

För 20 år sedan utökades den europeiska familjen. Den 1 maj 2004 blev medborgarna i Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern EU-medborgare. Över en natt blev vår union en större politisk, ekonomisk och kulturell enhet som sträcker sig från Tallinn till Lissabon, från Valletta till Stockholm och från Dublin till Nicosia. Bulgarien, Rumänien och Kroatien anslöt sig några år senare och gjorde vår union ännu starkare.

Förändringstempot i EU har varit mycket högt under de senaste 20 åren. 450 miljoner européer har åtnjutit fri rörlighet i en större union. EU-medborgarna har starkare rättigheter och friheter. Demokratin och rättsstaten har stärkts, även om de ibland satts på prov. Både människor och företag har fler möjligheter.

Med den stora utvidgningen 2004 har EU blivit en av världens största inre marknader. Vi har upplevt tillväxt och välstånd. Under de senaste 20 åren har modern infrastruktur och förbindelser över hela kontinenten byggts i alla 27 medlemsländerna med hjälp av EU-investeringar och EU-finansiering. Det europeiska samhället har gynnats av mer innovation, offentliga och privata investeringar, fri rörlighet för personer, varor, tjänster och kapital, striktare normer och fler möjligheter.

Men det har inte alltid varit lätt. De nya medlemsländerna har fått anpassa sina regler på alla områden. Samtidigt som de dragit nytta av fler möjligheter och tillgången till en större marknad, har de också fått hantera ökad konkurrens. Vissa sektorer i de äldre medlemsländerna har också behövt anpassas. I det avseendet är Europeiska unionen i stånd att säkerställa rättvisa och lindra de negativa konsekvenserna av dessa förändringar. Olika finansierings- och stödinstrument, som sammanhållningsfonderna, har säkerställt att ingen lämnas utanför.

Utvidgningen är en framgångshistoria. Den har gjort medlemsländerna bättre rustade att hantera utmaningar på hemmaplan och i världen. Finanskrisen, covid-19-pandemin, Rysslands angreppskrig mot Ukraina och på senare tid kriget i Mellanöstern har ibland satt EU:s sammanhållning på prov, men vår utvidgade union har alltid lyckats hitta lösningar och uppnå resultat.

I dag är EU starkare tack vare de tio länder som anslöt sig för 20 år sedan. Och vart och ett av dessa länder är starkare tack vare EU.

I genomsnitt anser **79 % av medborgarna i de länder som gick med i EU för 20 år sedan att deras land har vunnit på EU-medlemskapet.** Det framgår av en Eurobarometerundersökning.

På samma sätt anser **70 % av medborgarna i de 15 länder som redan var EU-medlemmar att de vunnit på EU-medlemskapet (jämfört med 53 % 2004).**

© FREDERICK FLORIN/AFP via Getty Images

Fler möjligheter för människor och bättre livskvalitet

Utvidgningen har skapat fler möjligheter för medborgare i alla medlemsländer att studera och arbeta i hela EU. Sedan 2004 har över 2,7 miljoner människor från de tio nya medlemsländerna utnyttjat möjligheten att studera och undervisa utomlands. Samtidigt har Erasmus+-programmet gjort det möjligt för över 600 000 unga i hela EU att studera vid universitet i de tio nya medlemsländerna.

Av de tio länder som anslöt sig till EU 2004 är nio fullvärdiga medlemmar i Schengenområdet som är världens största område för passfria, smidiga och säkra resor. Arbetet fortsätter med att integrera Cypern i Schengenområdet och samtidigt ta hänsyn till de särskilda omständigheterna.

Samtidigt har medlemsländerna förbättrat samarbetet för att bekämpa gränsöverskridande brottslighet med hjälp av gemensamma regler, operativt samarbete och EU-stöd. Detta har bidragit till att bekämpa narkotikahandel, penningtvätt och internetbrott, för att bara nämna några exempel.

Under de gångna 20 åren har Europeiska unionen också förbättrat

människors livskvalitet genom stora framsteg på områden som sociala rättigheter, miljö- och hälsoskydd, avfallshantering, konsumenträttigheter och produktsäkerhet. De tio länder som gick med 2004 har inte bara gynnats av striktare normer utan har också hjälpt till att utforma dem. I dag är naturskyddet bättre, städer har renare luft och privatlivet skyddas i hela EU.

Sedan 2004 har **över 2,7 miljoner unga från de tio medlemsländerna deltagit i Erasmus+-programmet.**

Sedan de gick med i EU har de **tio medlemsländerna ökat återvinningen av kommunalt avfall. Mellan 2004 och 2022** rapporterade bland annat Slovakien, Litauen, Slovenien och Lettland att **deras återvinningsgrad ökat med mer än 40 procentenheter.**

Under de gångna 20 åren har den genomsnittliga **livslängden** i länderna som gick med 2004 ökat **från 75 till 79 år** och närmar sig nu genomsnittet i **EU-27 som är 81 år.**

Den senaste Eurobarometerundersökningen visar att tillfredsställelsen med livet i de nya medlemsländerna **ökat från 68 % 2004 till 89 % 2024.**

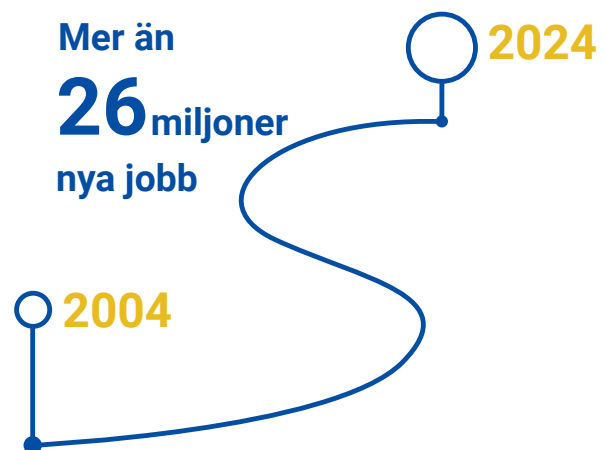

Skapa tillväxt, jobb och välbefinnande

Trots den globala lågkonjunkturen har EU:s ekonomi vuxit med 27 % under de gångna 20 åren. Den ekonomiska tillväxten har varit avsevärd i de tio länder som gick med 2004. Som exempel kan nämnas att Polens och Maltas ekonomier mer än fördubblats. Slovakien ekonomi har vuxit med 80 %. **Ekonomierna i alla nya medlemsländer närmar sig stadigt genomsnittet i EU-27.**

De länder som var medlemmar före utvidgningen 2004 har också upplevt tillväxt och välbefinnande. Spaniens export till de tio länderna har fördubblats under de senaste 20 åren. Italiens handel med varor med dessa länder har ökat med 77 % under samma tid. Handelsförbindelserna mellan Litauen och Sverige har också vuxit sig mycket starkare. På mindre än 20 år har flödet av varor inom EU ökat med drygt 40 %.

Människors liv har också gynnats av tillväxten. Reallönerna i de tio länderna fördubblades mellan 2004 och 2023. Samtidigt har fattigdomen halverats. **Av de 26 miljoner nya jobb som skapats i EU under de senaste 20 åren har sex miljoner skapats i de tio nya medlemsländerna.**

Ekonomierna i de tio länder som gick med i EU 2004 har uppvisat hållbar ekonomisk tillväxt: Estlands genomsnittliga årliga bruttonationalinkomst (BNI) har vuxit med över 8 %, och motsvarande siffra för Polen, Slovakien, Malta och Lettland var över 7 %.

Genomsnittlig BNP per invånare i de tio medlemsländerna har ökat från 59 % av genomsnittet i EU-27 2004 till 81 % 2022.

Fattigdom och social utslagning har minskat avsevärt i dessa medlemsländer och gått **från 37 % 2005 till 17 % 2020**. Antalet barn som riskerade att drabbas av fattigdom minskade från 41 % till 17 % under samma period.

Andelen människor i åldrarna 25–34 år med högre utbildning har ökat med nästan 20 procentandelar i de tio medlemsländerna sedan 2004.

Sju av dessa tio medlemsländer har infört euron som valuta. Slovenien var först ut 2007, följt av Litauen 2015. Detta gör det möjligt för fler företag och människor att dra nytta av den inre marknadens fördelar utan växelkursrisker.

Göra den europeiska industrin och viktiga sektorer mer konkurrenskraftiga

Från polska elektronikföretag till tyska biltillverkare har industrin vuxit tack vare skalfördelarna med en utvidgad inre marknad. Industrin i Europa har fått bättre tillgång till de viktigaste insatsvarorna, som kritiska råmaterial. Företagen kan nu enkelt köpa koppar från Cypern, kobolt från Tjeckien, sällsynta jordartsmetaller från Litauen och nickel från Slovakien.

Ett större EU innebär också en större avsättningsmarknad för jordbruksbaserade livsmedelsprodukter och ger invånarna större utbud av produkter av hög kvalitet. De tio nya medlemsländerna har berikat EU:s mångfald på jordbruksområdet, bidragit med andra jordbrukstraditioner, grödor, djurbesättningar och produkter av hög kvalitet. **Värdet på jordbruksproduktionen i dessa länder har tredubblats under de senaste 20 åren och överstiger nu 68 miljarder euro.**

”Värdet på jordbruksproduktionen i dessa länder har tredubblats under de senaste 20 åren och överstiger nu 68 miljarder euro.”

© NurPhoto via Getty Images

”Från polska elektronikföretag till tyska biltillverkare har industrin vuxit tack vare skalfördelarna med en utvidgad inre marknad.”

Tillgången till en större inre marknad har gynnat de europeiska industrierna. Mellan 2004 och 2022 fördubblades Slovakien s produktion av grundmetaller, medan Tjeckien mer än fördubblade sin produktion av pappersvaror.

Genom den gemensamma jordbrukspolitiken har EU bidragit till att modernisera jordbruks- och livsmedelsindustrin i de tio medlemsländerna.

Européerna har nu tillgång till fler livsmedel och jordbruksprodukter av hög kvalitet från hela EU. Över 280 produkter från de tio länderna – från maltesiskt Gozovin till slovakisk surkål – har lagts till EU:s förteckning över produkter med skyddade ursprungsbezeichnungar.

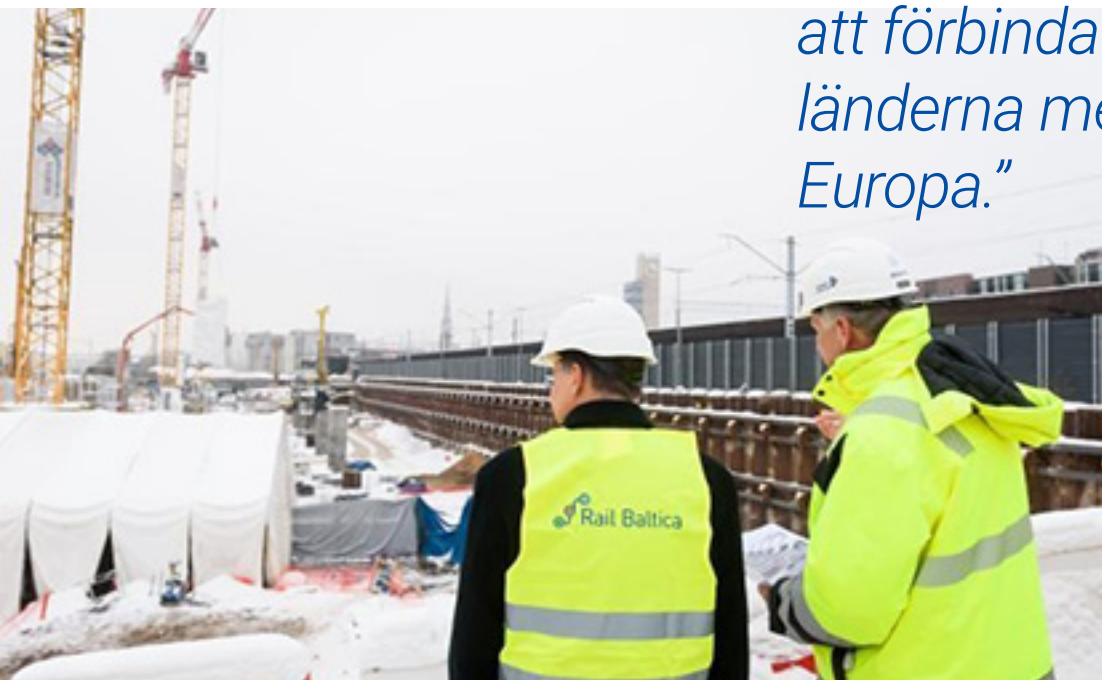
Investeringar i vår union

Under de senaste 20 åren har EU gjort omfattande investeringar i infrastruktur för att förbättra levnads- och arbetsförhållandena i Europa, från motorvägar till pipeline, kollektivtrafik, konnektivitet, datacenter och gränsöverskridande infrastruktur.

Transportförbindelserna i Europa har byggts ut och förbättrats och förbinder nu hela kontinenten. Till exempel har Slovenien nu ett utvidgat elektriskt järnvägsnät, medan EU-investeringar också har bidragit till att utveckla tunnelbanelinjer i Ungern. Många fler projekt är på gång – som Rail Baltica som ska förbinda de tre baltiska staterna med övriga Europa och förbättra förbindelserna mellan Finland och andra EU-länder.

Vår integrerade energimarknad – som sammanlänkade elnät mellan Malta och Italien, och gasledning mellan Danmark och Polen – har gjort oss bättre rustade att hantera kriser, som när Ryssland stoppade gasleveranserna. EU-länderna har samarbetat för att trygga säkrare och hållbarare energiförsörjning, påskynda omställningen till ren energi och minska vårt beroende av ryska fossila bränslen.

“Rail Baltica kommer att förbinda de baltiska länderna med övriga Europa.”

Tack vare omfattande EU-investeringar har höghastighetsbredbandsnät och tillgång till internet ökat i hela EU. Digitala ledare som Estland går i bräschen för e-förvaltningstjänster. Miljontals människor i hela Europa har nu tillgång till 5G-nätet. Dessutom har alla EU-medborgare gynnats av de borttagna roamingavgifterna som gör att de kan ringa och skicka sms i alla 27 medlemsländerna för samma taxa som i hemlandet. EU-investeringar hjälper också till att förbättra konnektiviteten och nåtåligheten ytterligare – t.ex. genom den nya fiberoptikkabeln som förbinder Sverige och Finland med de baltiska länderna.

I dag gör vi nya framsteg med NextGenerationEU. **Med en budget på över 800 miljarder euro finansierar NextGenerationEU hundratals projekt, som vindkraftsparker till havs, eltåg, toppmoderna digitala offentliga tjänster och sjukhus i världsklass, och skapar jobb av god kvalitet i samtliga 27 medlemsländer.**

De strategiska förutsättningarna förändras hela tiden och Europa måste därför öka sin försvarsberedskap. Alla medlemsländer deltar i arbetet – från försvarsforskning i Estland till utveckling av flygplan i Sverige och ammunitionstillverkning i Polen.

Med hjälp av EU:s sammanhållningsfonder och Fonden för ett sammanlänkat Europa har **Europas transportnätverk utvecklats och utökats.** Motorvägssträckorna har blivit tre gånger längre i Polen, Ungern och Slovakien under de senaste 20 åren. Sedan 2004 har Litauens järnvägsnät blivit 20 mil längre.

Under de senaste 20 åren har EU lyckats göra sin ekonomi energisnålare. Som helhet har EU:s ekonomi blivit nästan 33 % energisnålare. De tio nya medlemsländerna har klarat sig bättre än så och gjort sina ekonomier drygt 40 % energisnålare.

Framsteg inom innovation och forskning

Under de senaste 20 åren har Europeiska unionen uppnått ett flertal forskningsgenombrott och kreativa innovationer, t.ex. när det gäller att förebygga sjukdomar och behandla cancer. Många av dessa har skett i de tio nya EU-länderna eller är resultatet av forskningssamarbeten mellan nya och äldre medlemsstater med ekonomiskt stöd från EU.

Ungerska och franska forskare har fått Nobelpriset i fysik för framstegen med sitt forskningsarbete om materia. Från Lettland till Spanien har forskare t.ex. samarbetat för att öka vår kunskap om genetiken.

“Under de senaste 20 åren har Europeiska unionen uppnått ett flertal forskningsgenombrott och kreativa innovationer.”

Tjeckien, Ungern, Italien, Tyskland och andra länder samarbetar för att bygga **världens största och mest avancerade högeffektslaserinfrastruktur.**

Solidaritet

Från översvämningar till skogsbränder, från jordbävningar till medicinska nödsituationer har de 27 medlemsländerna bistått varandra i krissituationer.

Under de gångna 20 åren har samtliga 27 EU-länder förmedlat stöd till alla delar av kontinenten och utanför denna med hjälp av EU:s civilskyddsmekanism. Det finns många exempel på detta. Fem medlemsländer erbjöd omedelbart Ungern hjälp efter de plötsliga översvämningarna 2010. Sommaren 2022 skickades österrikiska brandmän till Slovenien som drabbats av omfattande skogsbränder. Förra året ställde Slovakien upp med experter när Grekland drabbades av de värsta skogsbränderna i landets historia.

Sedan dag ett av Rysslands angreppskrig mot Ukraina har EU-länderna samarbetat för att stödja det ukrainska folket. Logistiknav i Polen, Slovakien och Rumänien har kanaliserat biståndet från hela EU. EU har beviljat tillfälligt skydd till över 4,1 miljoner ukrainska flyktingar varav närmare 1,7 miljoner fått tillfälligt skydd i de nya medlemsländerna.

EU:s medlemsländer har samarbetat för att mobilisera katastrofbistånd till varandra och andra länder och har sedan 2004 tillhandahållit bistånd på begäran i mer än 700 fall genom EU:s civilskyddsmekanism.

rescEU-beredskapslager i Ungern, Polen, Litauen och Slovenien, liksom förberedda flygplan för brandbekämpning i Cypern och helikoptrar i Tjeckien, **har gjort det möjligt för EU att snabbt kanalisera bistånd till alla 27 medlemsländerna.**

I Polen finns EU:s nav för medicinsk evakuering av ukrainska patienter som behöver akutsjukvård. Hittills har **över 3 200 människor överförts för specialistvård på sjukhus i hela Europa.**

Cypern står i främsta ledet för **sjöfartskorridoren som förmedlar humanitärt bistånd till det palestinska folket.**

Stärka EU:s roll i världen

Under de senaste 20 åren har EU:s röst vuxit sig starkare på världsscenen, oavsett om det handlar om att bekämpa klimatförändringar och pandemin eller vara en förkämpe för demokrati.

De tio nya medlemsländerna har ökat vår ekonomiska makt på det globala planet. En större inre marknad har gjort EU till en ännu intressantare handelspartner och öppnat nya möjligheter utomlands. Sedan 2004 har vår globala internationella handel ökat med tre biljoner euro och uppgick 2023 till 5 biljoner euro.

En större union har också stärkt EU:s ledande ställning som internationell givare. Humanitärt stöd från EU, vare sig det går till Ukraina, Gaza eller Sudan, tillhandahålls av biståndsarbetare från hela EU, däribland polska icke-statliga organisationer, tjeckiska humanitära partner och cyprriotiska biståndsarbetare för att bara nämna några exempel.

”Med 27 medlemsländer har EU blivit en starkare geopolitisk aktör.”

Utvidgningen har främjat välbefinnande, stärkt demokratin och garanterat stabilitet i hela unionen. **Och med 27 medlemsländer har EU blivit en starkare geopolitisk aktör.**

Europeiska unionens
publikationsbyrå

